

14. Ferguson, C. J., and Donnellan, M. B. Is the association between children's baby video viewing and poor language development robust? A reanalysis of Zimmerman, Christakis, and Meltzoff (2007)// Dev. Psychol., 2014. – 50(1). – С. 129–137. doi: 10.1037/a0033628
15. Diamond A. Executive functions// Annual Review of Psychology, 2013. - Vol. 64. – С. 135-168. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-113011-143750>
16. Hofmann W. и др. Executive functions and self-regulation// Trends in Cognitive Sciences, 2012. - 16(3). – С. 174-80. doi: 10.1016/j.tics.2012.01.006
17. Straker, Leon; Zabatiero, Juliana; Danby, Susan; Thorpe, Karen; Edwards, Susan. Conflicting Guidelines on Young Children's Screen Time and Use of Digital Technology Create Policy and Practice Dilemmas// The Journal of Pediatrics 2018. – 202. – С. 300-303. doi: 10.1016/j.jpeds.2018.07.019; www.jpeds.com.

Авил Айгерим
С.Сейфуллин атындағы ҚАЗАТУ университеті,
Компьютерлік жүйелер және кәсіптік білім беру факультетінің магистранты
aiko4a08@gmail.com
Ғылыми жетекші - п.ғ.к., доцент М.Д. Есекешова Астана қ., Қазақстан

ДУАЛЬДЫ БІЛІМ БЕРУ

Аңдатпа: Мақалада қазіргі таңдағы дуальды білім берудің қарқыны жайында жазылған және басталған уақытынан бергі көрсеткен нәтижелері
Тірексөздер: дуальды оқыту, білім алушы, білім алушылар.

Аннотация: В статье рассказывается о темпах современного дуального образования и представлены результаты с момента его начала.

Annotation: The article describes the pace of modern dual education and presents the results since its inception.

Қазақстан экономикасының дамуы теория жүзінде ғана емес, практика жүзінде де өз жұмысын түсінетін мамандарды даярлауды қажет етеді. Айтқандай маманды дайындаудағы әдістердің бірі- оқу процесінде теориялық және практикалық дайындықты біріктіретін дуальды оқыту. Дуальды оқыту біздің елімізде 2014 жылы басталды. Сол уақыттан бері техникалық және кәсіптік білім беру (типтік) мекемелерінің көпшілігі бұл жүйені өздеріне енгізе алды. Дуальді оқытуға қатысатын кәсіпорындардың саны бүгінгі күні 8 мыңнан асады, соңғы екі жылда дуальді оқыту бойынша оқыған 40 мыңнан астам түлек еңбек өтілі бар маман ретінде еңбек нарығына шықты. Қазіргі уақытта дуальды білім беру әдісі 536 колледжде ұсынылған. Соңғы алынған мәліметтер бойынша еліміздің колледждерін де бұл бағдарлама бойынша 488 мыңнан астам білім алушы оқуда. Оның ішінде грантта (мемлекеттік тапсырыс бойынша) - 289 413 адам.

Дуальды оқыту-ТЖКБ түлектерінің сұранысқа ие болуын және бәсекеге қабілеттілігін арттырудағы ең тиімді әдістердің бірі. Мұндай әдіс колледж түлегін еңбекке баулуға, дайындауға мүмкіндік береді, ол алғашқы күндерден бастап жұмысқа қосылып, оны жоғары кәсіби деңгейде орындауды меңгереді. Ол үшін дуальды оқыту колледжде 40 % теориялық оқытуды және кәсіпорын базасында өндірістік оқыту мен кәсіптік практиканың 60% міндетті кезеңінің - біріктіреді. Міндетті түрде білім алушы мен шарт жасалады, оған сәйкес кәсіпорынның, оқу орнының және білім алушының жауапкершілігі тең болған кезде оған жұмыс орны беріледі.

Кәсіпорын білім алушыға арнайы тәлімгерді бекітеді. Биылғы жылдан бастап мемлекеттен тәлімгерлерге, жүктеме дәрежесіне байланысты, тәлімгерлік үшін ақы төлене бастады. Бұл кәсіпорындарда дуальды оқытуды ұйымдастыруды ынталандыру үшін жасалды. Оқу жоспарлары мен оқу бағдарламаларын әзірлеуге кәсіпорын және колледж басшылығы жауапты болып табылады. Бұл талаптың жақсы жағы, ТЖКБ болашақ жұмыс берушімен тығыз байланыста жұмыс істей отырып, кәсіпорынның өзінің болашақ кадрларына қойылатын өндірістік талаптарды ескеріп, іс-жүзінде білетін болады.

Айта кететін жайт, барлық мамандықтар бойынша өндірісте оқытуды немесе практиканы ұйымдастыру мүмкін емес. Қазіргі уақытта кадрларды даярлау 166 мамандық және 445 біліктілік бойынша 15 бағыт (бейін) жүргізіледі: металлургия, құрылыс, ауылшаруашылығы, өндіріс және монтаждау, сервис, көлік және т.б. Ең сұранысқа ие - "Тамақтандыруды ұйымдастыру", "Автомобиль

көлігіне техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану", "Дәнекерлеу ісі", "Тігін өндірісі және киімді модельдеу", "Радиотехника, электроника және телекоммуникация", "Ветеринария" және т. б.

Осы жылы қосылған мамандықтар : "Өнеркәсіптік энергетика", "Мұнай және газ өнеркәсібінің машиналары мен жабдықтары", "Өндірісті автоматтандыру және басқару", "Органикалық заттардың химиялық технологиясы", "Компьютерлік аппараттық қамтамасыз ету операторы", " Web-дизайнер ", " Ақпараттық жүйелер технигі ", " Цифрлық ақпаратты өңдеу жөніндегі маман "

Мақсатты дайындық-бұл түлек үшін, сондай-ақ студентке инвестиция салатын және ерте олар жұмыс істеуге келетінін түсінетін кәсіпорын үшін жұмысқа орналасудың КЕПШІ.

Колледж түлектерін жұмысқа орналастыру мемлекеттік тапсырысты орналастырудың негізгі критерийлерінің бірі болып табылатынын атап өткім келеді. Гранттар алу үшін колледжде кем дегенде 50% Жұмыспен қамту деңгейі болуы керек. Яғни, колледждер жұмысқа орналасу көрсеткішін арттыруға мүдделі. Осыған байланысты дуальды оқыту-ең тиімді құралдардың бірі. Сонымен қатар, түлектерді жұмысқа орналастыру ҚР білім беруді дамытудың 2025 жылға дейінгі тұжырымдамасына негізгі көрсеткіштердің бірі ретінде енгізілген.

ӘОЖ 37.015.4:61

Айбергеген А.І.

Пед. ғ. к. доцент, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық университеті,
Астана, Қазақстан. E-mail: Ai-iliyas@mail.ru

Маханбет А.М.

Әдіскер, логопед –мұғалім, Астана қаласы әкімдігінің «№2 Оңалту орталығы» КММ, Астана,
Қазақстан. E-mail: ainura_9424@mail.ru

Бейбит А.

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық университетінің 7М01103 - педагогика және психология
мамандығының магистранты, Астана, Қазақстан. E-mail: akbota.beibitkyzy@mail.ru

АУТИЗМ СИНДРОМЫ БАР БАЛАЛАРДЫҢ КОММУНИКАТИВТІК ҚЫЗМЕТІН ДАМУДЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Аннотация. Мақалада «коммуникативтік қызмет» ұғымы әртүрлі көзқарастар негізінде қарастырылған, аутизм синдромды балалардағы коммуникативтік қызмет проблемалары және олардың көріністері сипатталған. Қазіргі уақытта қарым - қатынас адам өмірінің мүлдем қажетті шарты екенін дәлелдеудің қажеті жоқ, онсыз адамның бірде-бір психикалық функциясы немесе психикалық процесі, психикалық қасиеттердің бірде-бір блогы, тұтастай алғанда жеке тұлға, оның жұмыс істеу динамикасы толық қалыптаспауы мүмкін. Бұл әсіресе аутистикалық спектрі бұзылған балалар үшін өте маңызды және олар үшін айналасындағы адамдармен қарым-қатынас проблемалары бірінші орынға шығады. Қарым-қатынас баланың дамуының негізгі факторларының бірі, оның жеке басын қалыптастырудың маңызды шарты болып табылады. Түзету және білім беру мекемелері мамандарының негізгі міндеті - балалардың қарым-қатынасқа деген ынтасын қалыптастыру және айналасындағы адамдармен қарым-қатынас дағдыларын игеруге көмектесу. Психологиялық-педагогикалық ерекшеліктің тиімділігі, әлеуметтік бейімделуі көбінесе ата-аналар мен балалардың тұлға аралық қарым-қатынасымен, коммуникативті қызметті дамытудың күрделі мәселелерін шешумен анықталады.

Сонымен қатар мақалада аутизм синдромы бар балалардың коммуникативтік қызметті дамытудың психологиялық – педагогикалық ерекшеліктеріне эмпирикалық зерттеулер негізіндегі нәтижелер келтірілген. Алынған мәліметтерді сапалық-сандық талдау осы санаттағы балалардың тәрбиесін қалыптастырудағы негізгі қиындықтарды көрсетеді, бұл мәселені психологиялық-педагогикалық қолдау бағдарламаларын жүзеге асыру және көмек беру кезінде ерте ескеру қажет.

Кілт сөздер: Аутизм, аутизм синдромына ұшыраған балалар, аутистік спектрдің бұзылуы, ерте жас, ерте көме;, коммуникация қарым-қатынасы, психологиялық-педагогикалық ерекшелік, ерекше туылған бала денсаулығы.

Аннотация. В статье с разных точек зрения рассматривается понятие «коммуникативная деятельность», описываются проблемы коммуникативной деятельности у детей с синдромом аутизма